

Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

Sefer Me'or ha-golah

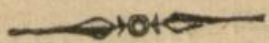
Lehmann, Marcus Lehmann, Marcus

Ṽilna, 650 [1889 oder 1890]

מירוסאה תיב. בי

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9244

נפלא כזה? ואך במות היהודי גרש תגרש את זפתד הזה
 מלבך כי אתו תמות חכמתו וערמתו גם יחד.
 כן דברת ענה הקיסר גם לבי ינבא לי כדברים האלה,
 ועל כן מות ימות גרשם! ובדברו חתם בידו את כתב־הדת
 כי משפט מות לרבי גרשם, ואין להשיב עוד.

יב.

בית האסורים

ויהי רבי גרשם כלוא בבית האסורים, פחד ויגון מלאו
 את כל חררי לבבו, דאגה ועצב שררו בבתי נפשו.
 "אהה ה' אלקים" דבר רבי גרשם במר רוחו "צדיק אתה
 על כל הבא עלי ואני הרשעתי, כי גליתי את סודי לאחר!
 אהה איך נסכלתי עשו ונבערתי לתת אמן לדברי האשה
 המבישה והארורה הזאת, אשר כרוב יפיה כן רבה רשעת
 וזונה, וכחמדת יפעתה כן גדלה רעת לבה ונפשה! אותך
 דבורה בויתתי על אשר חשדת את הארורה הזאת, ומה נכונים
 וצדיקים דברתי! ומה פשעי וחטאתי כי נחרץ עלי משפט
 מות? אהה ידעתי גם ידעתי! הכסא אשר בניתי בעד הקיסר
 ברדפי רק אחר כבוד ותהלה, ואשר בגללו בליתי ימים רבים
 ולא שמתי אל לבי להגות בתורת אלהים חיים — הדבר הזה
 הצעידני לבאר שחת, ולא אוכל מלט נפשי, אהה גדול עוני
 מנשוא! תורת אל חי עזבתי ושכחתי, ואבנה כסא כבוד
 בעד הקיסר העריץ הזה, אשר רק למלך צדיק מושל ביראת
 אלקים יאתה לשבת עליו, ועתה יבוסו אותי ברגל גאווה,
 ידי אסורות בכבלי ברזל ועוד מעט ואני אמות מות נבל
 ופושע במקום רואים! אהה ה' אלהי, הן רבות פעמים
 שמעת

(מאוה"ג)

שמעת תפילתי ואנקתי, שמע בקול תחנוני גם הפעם! בידך לב מלכים לכל אשר תחפוץ תמנו, הטה נא גם את לבב הקיסר באזיל לטוב לי למען יִנָּחם על מעלליו הרעים אשר עולל לי, וישוב ירחמני...."

הדבר עודנו בפיו ושר בית הסדר בא פתאם לחדר רבי גרשם להסיר את הכבלים מעל ידיו, כי אחרי אשר שנה הקיסר את דבר המשפט, ויחשבהו רק לחוטא נגד חקי המדינה — וחוטאים כאלה לא יאסרו בכבלים. תקוה חדשה נוססה בלב רבי גרשם וידמה כי ישלח עוד לחפשי; אבל שגה ברואה, כי שר בית הסדר הודיעהו רק את תמורת עונש המות אשר שנה הקיסר, ומות ימות בלי תפונה.

בעת ההיא היה ענש החוטאים לחקי המדינה למות ברעב; החוטא הובל אל תוך מגדל בודד ויחידי, ושם העמידו לפניו מאכל ומשקה לימים אחדים וסגרו את דלת המגדל בעדו, ולא נפתחה עד אשר כבר גוע שמה השבוי ברעב, ואז נקברה גויתו בכבוד לעיני הרואים.

רבי גרשם חלה את פני שר בית הסדר כי ילך אל הקיסר להגיד לו כי הטבעת היקרה מוכרת החסד והגמול נגנבה מאתו; אך השר הקשיח לבו משמוע בקולו, כי גם הוא ירא מאד לנפשו מפני פחד גאון הסרים יאהאן.

כחצות הלילה, והנה נפתחו דלתות בית הסדר עוד הפעם, ראש הכהנים בא אל החדר ויעורר את רבי גרשם אשר זה רגעים אחדים נפלו חבלי שנה על עיניו.

"רבי" אמר הכהן אליו "הנך ישן שנת צדיק; ידעתי כי חף אתה מפשע וכל און לא פעלת, גם ידעתי את מרמת ורשעת השר יאהאן".

"הה" התהנן רבי גרשם "אם כן איפוא, הצילני נא

(מאוה"ג)

מרעתי

מרעתי, פלמני ממות; לך נא אל הקיסר והגד נא את כל אשר ידעת.

„ומי יצילני גם אני מקנאת הסרים יאהאן?“ אמר הכהן
 „בכל זאת אנסה להיטיב עמך, ואקוה כי חפצי יצלה בידי;
 ולא לבד כי אחלצך ממות, עוד אנמלך ואנשאך ותהיה מאשר
 בארץ, אך דבר אחד אניד לך מראשי.“
 „ומה הדבר?“

„ראה נא רבי, הן יקרת מאד בעיני, נכבדת, חכמתך
 הגדולה תאיר פניך אף תרוממך שבת על כסא המשנה להקיסר
 באזיל, הנני נותן לפניך היום חיים, חפש, כח וממשלה,
 כבוד עושר וגדולה, אם רק תאות לעצתי לעזוב את דתך
 ולבוא בברית דת הנוצרית!“

„אם כן יקר בעיני המיתה!“

„אל נא תקשה ערפך רבי! הסרים יאהאן נבאש כבר
 בעיני כל יושבי הממלכה, ושנוא הוא תכלית שנאה. הבטיחה
 נא לי כי תמלא אחרי דברי — וכרגע אלך אל הקיסר
 ואודיעהו את דעתך ורצונך, אף אגלה את פני הלוט ואסיר
 את המסכה הנסוכה על מרמת הסרים יאהאן, לעיני הקיסר —
 ואתה מבית האסורים תצא למלוך, כיוסף בארץ מצרים,
 והסרים יאהאן יומת תחתך ויירד דומה.“

„הניחה נא לי אדון נכבד! הניחה נא לי למות ברעב;
 טוב לי כי יצמתו בבור חיי אשר הם חולפים ועוברים מאשר
 אמירם במחיר חסדי ה' ואשר חיי עולם.“

„העודך מזכיר חסדי אלהיך, ותשא שמו על שפתיך?
 ומדוע יסתיר פניו ממך ויניחך למות מות נבל ופושע בעוד
 אשר חף מפשע הנך?“

„יען כי כן חפצו, אשר מרום וקדוש הוא, ואולי
 יהי מותי כפרה על כל עונותי חטאי ופשעי אשר חטאתי

בימי חיי הבלי, למען אוכל לשבוע משוב ה' הצפון ליראיו
לעד לעולם. אהה מאד נכספה גם בלתה נפשי להשאיר
בחיים, לבעבור אפעול ישועות בקרב הארץ, כיד חכמתי
וידיעתי הטובה עלי, אבל הלילה לי מקנות חיים וחפשה
במחיר חטא ועון אשר יעצת לי:

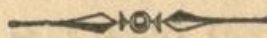
"התכנה את עצתי הטובה בשם חטא ועון?"
"אהה אין עון אשר יגדל מנשוא, כעון המשליך אחרי
גוו את דתו אשר נחל מאבותיו, וינזר מתורת אלהיו אשר
חי אתה כל ימיו".

אם כן איפוא, קצרה ידי מפרות ולא אוכל להושיע
לך: והנך הולך למות כי קשה עורף אתה.

אם יהי רצון ה' להצילני ממות, ידעתי כי לא אמות
לשחת, אך אם גזרה היא מלפניו כי אמות פה וחפץ ה'
דבאני, כי אז לא תוכל גם אתה ארוני להושיע לי, כי
רק ביד ה' החיים והמות, ולא ביד בן תמותה.

מאד אחפוץ להושיע לך רבי — רק אתה תמאן
להנצל מרעתך.

מאן אמאן לתת את המחיר אשר תדרוש ממני?
אם כן הבון לקראת המות ההולך וקרוב אליך.
נכון אנכי ללכת אל המות כהולך בחליל, וביד ה'
אלקי הרוחות אפקיד רוחי ונשמתו:

יג.

תקנות שוא.

בעת אשר שמו את רבי גרשם בשבי בבית הסדר
לא היתה דבורה בבית, ומי ימלל את עצם הבהלה, הפחד
והוועה (מאוה"ג)